

данных услуг. Также, данная мера выступит достаточным основанием защиты экономических интересов государства посредством возможности осуществления налогового контроля за лицами предоставляющими услуг размещения. Кроме этого, физическое лицо, которое будет вынуждено стать субъектом предпринимательской деятельности, при осуществлении своей деятельности сможет воспользоваться определенными гарантиями и средствами защиты свой деятельности.

Список используемых источников:

1. Хозяйственный кодекс Украины от 16.01.2003 № 436-IV.
2. ЗУ «О защите прав потребителей» от 12.05.1991 № 1023-XII.
3. Постановление КМУ «О порядке предоставления услуг по временному размещению (проживанию)» от 15.03.2006 р. N 297.
4. ГСТУ 4268-2003 Услуги туристические. Средства размещения. Общие требования.

Швец В.О.

*кандидат юридичних наук,
суддя,*

Вищий господарський суд України

РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ РЕЙДЕРСТВА ТА СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність обраної теми є очевидною з огляду на два чинники: по-перше, в Україні до сих пір потребує якісного вдосконалення інститут судового захисту суб'єктів господарювання від рейдерських нападів, які, не лише не припиняються, але й постійно вдосконалюються у методах своєї протиправної реалізації, що прямо негативно відображається на стані інвестиційної привабливості України. В процесі вдосконалення антирейдерського законодавства в цьому питанні, в повній мірі корисним є вивчення досвіду постсоціалістичних держав, які, як і наша держава, тривалий час входили до складу колишнього СРСР і на сьогодні зустрілись із проблемами агресивного рейдерства та виробляють власну практику боротьби із цим ганебним економіко-правовим явищем. По-друге, слід звернути увагу на те, що низка українських суб'єктів господарювання здійснює свою підприємницьку діяльність за кордоном, в великій частині – у РФ.

Недосконалість законодавства дозволяє російським рейдерам використовувати суди в рейдерських нападах, не звертаючись до використання корупційних схем впливу. Зокрема, опираючись на п. 2 ст. 57 ЦПК РФ та п. 4 ст. 66 Арбітражний процесуальний кодекс РФ, у рейдера з'являється можливість на законних підставах ініціювати несподівані судові справи проти компаній-жертв, за допомогою яких витребувати в судовому порядку необхідні для нападу інформацію та документи. З цього приводу, приміром, М.П. Клейменов та О.Ю. Федоров зазначають, що використання в Росії судових органів влади для легалізації кримінальних маніпуляцій являє собою винахід російської організованої економічної злочинності. Такий прийом використовується в реалізації складних схем заволодіння чужою власністю, в яких судові рішення легалізує фальсифіковані документи, а в

подальшому, на підставі судового рішення відбувається силове захоплення підприємства [1, с. 91]. Наприклад, О. Богатиков та В. Грачьев звертають увагу на те, що сучасний російський рейдер виходить з того, що відповідно до АПК РФ суд не досліджує кримінальну складову спору господарюючих суб'єктів у частині дослідження доброякісності поданих до суду доказів. І тому рейдер в суді може легалізувати свої протиправні дії навіть без залучення горезвісного корупційного ресурсу, в результаті чого, на основі винесеного судового рішення відгородитися від справедливих і законних дій слідчих підрозділів прокуратури та МВС [2, с. 73].

Що стосується ролі російського суду як правозахисного органу влади в антирейдерських процесах, то варто звернути увагу на те, що таку роль він виконує тоді, коли до нього передає кримінальну справу на розгляд компетентний орган виконавчої влади (головним чином, прокуратура) або звертається за захистом компанія-жертва (із позовом: про визнання права; про відновлення становища, що існувало до порушення права; про припинення дій, які порушують право або створюють умови для його порушення; про присудження до виконання обов'язку в натурі; про оскарження переходу права на іменний цінний папір [3]). Так, потрібно відмітити, що хоч кримінальний закон РФ не містить статей, які прямо б забороняли таке суспільно небезпечне явище як «рейдерство» та «кримінальний напад», судова практика останніх років показує, що рейдерів можна карати, і вельми серйозно, наприклад за ст. 159 (шахрайство), ст. 162 (розбій), ст. 303 (фальсифікація доказів), ст. 305 (винесення завідомо неправосудних вироків, рішення або іншого судового акта) та ст. 327 (підробка, виготовлення або збут підроблених документів) [4, с. 72].

Компанія, яка ймовірно може стати жертвою рейдерства чи вже є такою, може звертатись за захистом своїх прав та інтересів від рейдерських посягань із позовом до суду загальної юрисдикції або до арбітражного суду (поступово проявляється тенденція до виокремлення виключної підсудності таких справ арбітражним судам, оскільки російські суди загальної юрисдикції більшою мірою схильні до корупції (вимоги щодо розміру їх хабарів набагато нижчі аніж у арбітражних судів) і, відповідно, до прийняття не правових рейдерських судових рішень [5, с. 469]).

Так, подаючи позов, до суду, повноважні представники компаній-об'єктів рейдерського поглинання можуть також подати клопотання про вжиття забезпечувальних заходів, якими, приміром, можуть бути: передача позивачу на зберігання усіх фінансів, активів компанії (яку планує поглинути рейдер) з тим, щоб унеможливити їх вірогідне відчуження до моменту винесення судом рішення по справі; судова заборона вчинення будь-яких угод щодо активів компанії, проти якої планується рейдерський напад. Відповідно до Постанови Пленуму ВАС РФ «Про застосування арбітражними судами забезпечувальних заходів» від 12 жовтня 2006 року N 55 [6] зазначається, що забезпечувальні заходи допускаються на будь-якій стадії арбітражного процесу, у тому числі і в період зупинення провадження у справі (в такий період сторони у справі повноважні звернутися до суду із клопотанням про скасування забезпечувальних заходів або ж заміни одного забезпечувального заходу іншим чи про витребування зустрічного забезпечення).

Загалом, питання доведення рейдерства в судах є досить важливим питанням, оскільки, від його вирішення залежить те, чи буде суд захищати

компанію-об'єкт рейдерського поглинання, чи – ні. Саме тому, в рамках кримінальних та судових процесів у судах загальної юрисдикції та арбітражних судах судді з особливою вагою досліджують висновки аналітика (в рамках кримінального процесу суд розглядає висновок спеціаліста у сенсі п. 3 ст. 80 російського Кримінально-процесуального кодексу, а в рамках арбітражного й цивільного процесу – такі висновки надаються судовою експертизою), за достовірність якої він несе кримінальну відповідальність відповідно до ст. 307 кримінального закону.

Варто також звернути увагу на те, що в державах колишнього СРСР офіційно не визнається прецедентне право (не зважаючи на практику використання рішень Європейського суду з прав людини в якості прецедентів та подібну до прецедентів правову природу рішень конституційних судів), проте, національні суди, окрім відправлення судочинства також здійснюють судовий захист підприємницької діяльності шляхом нормотворення, а саме узагальнення судової практики, на яку повинні рівнятися суди в здійсненні судочинства та, головним чином, при винесенні судових рішень. Зокрема, в Росії відсутні конкретні узагальнення, що стосується антирейдерської судової практики, проте, аналізуючи узагальнюючі норми вищих судів можна дійти до висновку, що в багатьох із них вирішуються ті чи інші важливі питання протидії рейдерству та мають місце вказівки судам нижчих інстанцій щодо здійснення ефективного захисту компаній-об'єктів злочинних рейдерських поглинань.

Так, приміром, у зв'язку з тим, що російські суди часто використовуються як інструмент рейдерської атаки, Пленум Вищого арбітражного суду РФ, даючи роз'яснення щодо правильного і одноманітного застосування російського арбітражно-процесуального законодавства, часто в такій практиці усуває можливі механізми реалізації цього протиправного явища. Зокрема, у Постанові Пленуму ВАС РФ «Про деякі питання підсудності справ за позовами про права на нерухоме майно» від 12 жовтня 2006 року N 54 [7], Пленум унеможливив ймовірність ініціювання рейдерами судових справ щодо нерухомості в судах, які для них визначаються в якості «зручних» (як правило, це віддалені від об'єкта поглинання суди, в яких, до того ж, розцінки за неправові рішення є порівняно дешевими). Не зважаючи на те, що у ч. 1 ст. 38 АПК РФ законодавець прямо закріплював правило, відповідно до якого, позови про права на нерухоме майно мають пред'являтися до арбітражного суду за місцем знаходження спірного майна, рейдери, посилаючись на інші норми закону, часто обходили дану законодавчу вимогу, через що Пленум Вищого арбітражного суду у зазначеній постанові чітко визначив, що будь-які справи по спірне нерухоме майно повинні розглядатися арбітражними судами виключно за місцем знаходження такого майна і ніяк інакше (позови подані в суди не за місцем знаходження спірного нерухомого майна повинні повертатися позивачам на підставі п. 1 ч. 1 ст. 129 АПК РФ).

Список використаних джерел:

1. Клейменов М.П., Федоров А.Ю. Криминальное манипулирование в сфере экономической деятельности: криминологическая характеристика и предупреждение: монография. / М.П. Клейменов, А.Ю. Федоров. – Омск, 2008. – 190 с.
2. Богатиков А., Грачев В. Комплексный экономико-правовой анализ конфликтов субъектов экономической деятельности и ситуаций, обладающих признаками

недружественного и противоправного поглощения, как доказательство в предварительном следствии и судебном процессе. / А. Богатилов, В. Грачев. // Слияния & поглощения. – № 5 (87), 2010. – С. 70-83.

3. Митус А.И. Слияния и поглощения коммерческих организаций (гражданско-правовой аспект): Автореф. дисс. ... к.ю.н., Специальность 12.00.03 – гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право. / А.И. Митус. – Москва, 2010. [Електрон. ресурс]: Веб-сайт Московського університету МВС Росії. – Режим доступу: http://www.mosu-mvd.com/inc_files/1084/Avtoreferat_Mitusa.doc?PHPSESSID=df2c4ac8a2b7b69ee893fcd9ee9fd468

4. Смирнов А. Корпоративные конфликты и рейдерство в России. / А. Смирнов // Рынок слияний и поглощений, N 12 (339), 2007. – С. 71-75.

5. Алешина Ю. Госдума придумала, как бороться с рейдерами, и собирается принять антирейдерский пакет поправок. / Ю. Алешина. // The New Times, 2007, Вып. 1-7. – С. 469-470.

6. Постановления Пленум ВАС РФ «О применении арбитражными судами обеспечительных мер» от 12 октября 2006 года N 55. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.renlaw.ru/judiciary-practice/judiciary-practice_20.html

7. Постановление Пленума ВАС РФ «О некоторых вопросах подсудности дел по искам о правах на недвижимое имущество» от 12 октября 2006 года N 54. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=63410>

Шкурідін Є.Є.

здобувач,

*Інститут економіко-правових досліджень
Національної академії наук України*

КЛАСИФІКАЦІЙНИЙ РОЗПОДІЛ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

В умовах дефіциту природних запасів палива та невідновлювальних джерел енергії з одночасним ростом енергоспоживчих технологій зумовлюється необхідність розповсюдження застосування різноманітних видів альтернативних джерел енергії. Проте їх застосування базується не тільки на розробці технологічних механізмів, але й відповідного законодавчого супроводу.

Основоположний законодавчий акт – Закон України «Про альтернативні джерела енергії» було прийнято у 2003 році. Проте, будучи узагальненим актом, він чітко не регламентує особливості використання кожного з різновидів альтернативних джерел енергії. Натомість кожен з них дуже істотно відрізняється від інших, тож потребує свого відокремленого регулювання. У зв'язку з чим існує достатньо велика кількість нормативно-правових актів, посвячених використанню окремих видів альтернативних джерел енергії. Зокрема, це: Резолюція 53/7 Генеральної Асамблеї ООН «Всесвітня програма з сонячної енергії на 1996-2005 роки» від 16.12.1998 р., Державна програма «Екологічно чиста геотермальна енергетика України», затверджена Постановою КМ України від 17 січня 1996 р. № 100, Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо підвищення рівня безпеки енергетичних об'єктів та розвитку гідроенергетики України» від 09.10.2009 № 816/2009, Постанова КМУ від 26.10.2011 № 1116 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської